อุบัติการณ์ของการเปลี่ยนสายสวนหลอดเลือดดำส่วนปลายก่อนกำหนดในผู้ป่วยศัลยกรรม

1.ชื่อเรื่อง อุบัติการณ์ของการเปลี่ยนสายสวนหลอดเลือดดำส่วนปลายก่อนกำหนดในผู้ป่วยศัลยกรรม (Incidence of Early Peripheral Venous Catheter Replacement in Surgical Patients)

2.ชื่อผู้วิจัยและหน่วยงานที่สังกัด นางสาวนิภาพร พรมดวงดี, นางสาวปุณศิกร ศิริปัญญกุล งานการพยาบาลผู้ป่วยพิเศษ โรงพยาบาลศิริราช, อาจารย์แพทย์หญิงบุศรา ศิริวันสาณฑ์ ภาควิชาวิสัญญีวิทยา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล

3.ความเป็นมาและความสำคัญ การเปลี่ยนสายสวนหลอดเลือดดำส่วนปลายเพื่อลดความเสี่ยงเรื่องการติดเชื้อโรงพยาบาลศิริราชกำหนดเปลี่ยนตำแหน่งทุก72 ชั่วโมงจากการปฏิบัติงานร้อยละ50 ของผู้ป่วยจะถูกเปลี่ยนสายสวนหลอดเลือดดำส่วนปลายก่อนกำหนดจากการอุดตัน การอักเสบของหลอดเลือดดำ สารน้ำรั่วออกนอกหลอดเลือดทำให้ผู้ป่วยเจ็บปวดหวาดกลัวการแทงเข็มวิตกกังวลไม่พึงพอใจบางรายไม่ยินยอมให้ใส่สายสวนใหม่ทำให้ไม่ได้รับการรักษาที่ต่อเนื่อง ในภาวะเร่งด่วนฉุกเฉินอาจเกิดอันตรายถึงแก่ชีวิตได้ การใส่สายสวนมากกว่า 1ครั้งเป็นการเพิ่มค่าใช้จ่ายให้ผู้ป่วยและโรงพยาบาล อีกทั้งผู้ป่วยเสียโอกาสในการได้รับกิจกรรมบริการอื่นรวดเร็วขึ้น จึงต้องการศึกษาอุบัติการณ์ของการเปลี่ยนสายสวนและปัจจัยที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนสายสวนหลอดเลือดดำส่วนปลายก่อนกำหนดเพื่อพัฒนามาตรฐานการดูแลผู้ป่วยให้ครอบคลุมมากขึ้น

4.วัตถุประสงค์การวิจัย เพื่อหาอุบัติการณ์และศึกษาปัจจัยที่อาจเป็นสาเหตุของการเปลี่ยนสายสวนหลอดเลือดดำส่วนปลายก่อนกำหนดในผู้ป่วยศัลยกรรม

5.เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบบบันทึกข้อมูลการคาสายสวนทางหลอดเลือดดำส่วนปลาย

6.วิธีการวิจัย ขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย ทำการศึกษาแบบไปข้างหน้า (Prospective cohort study) ในผู้ป่วยทุกรายที่ได้รับการใส่สายสวนหลอดเลือดดำส่วนปลาย1 ตำแหน่งครั้งแรกของการเข้ารับการรักษาร่วมกับมีแผนการรักษาที่ต้องรับการใส่สายสวนหลอดเลือดดำส่วนปลายไม่น้อยกว่า 72 ชั่วโมง และไม่มีการอักเสบของหลอดเลือดดำส่วนปลายอยู่ก่อน โดยไม่มีการสุ่มตัวอย่าง เก็บข้อมูลเมื่อผู้ป่วยได้รับการใส่สายสวนพยาบาลจะบันทึกข้อมูลตามแบบบันทึกและติดตามผู้ป่วยจนครบ72 ชั่วโมง หรือแพทย์มีคำสั่งให้หยุดการรักษาทางหลอดเลือดดำ หรือจนกระทั่งมีเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่ง

7.ผลการวิจัย พบอุบัติการณ์ทั้งหมด 58 ราย (ร้อยละ29.0)โดยมีปัจจัยที่อาจเป็นสาเหตุของการเปลี่ยนสายสวนหลอดเลือดดำส่วนปลายก่อนกำหนดดังนี้ 1) ผู้ป่วยโรคหัวใจและหลอดเลือด ($p = 0.010$, OR 4.5) 2) รูปแบบบริการของหน่วยงานที่ใส่สายสวนครั้งแรก ($p = 0.023$, OR 4.5) ห้องตรวจหรือห้องตรวจฉุกเฉิน

3) ตำแหน่งที่ถูกใส่สายสวน (p = 0.008, OR 12.6) บริเวณข้อมือ 4) การเคลื่อนย้ายไปนอกหอผู้ป่วย (p < 0.001, OR 35.9) 5) วิธีให้การรักษาผ่านทางหลอดเลือดดำ (p = 0.001, OR 4.2) การใช้สายสวนชนิด continuous 6) ชนิดของยาที่บริหารทางหลอดเลือดดำ (p < 0.001, OR 13.7) การได้รับยาปฏิชีวนะร่วมกับยาอื่น

8.การนำไปใช้ สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการดูแลกลุ่มผู้ป่วยที่ใส่สายสวนทุกรายในระดับหน่วยงาน อีกทั้งเผยแพร่ไปยังหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง และสร้างแนวทางปฏิบัติสำหรับบุคลากรทางการพยาบาลเพื่อเพิ่มมาตรฐานการดูแลผู้ป่วยให้ดีขึ้น

แนวทางปฏิบัติการป้องกันการเปลี่ยนสายสวนหลอดเลือดดำส่วนปลายก่อนกำหนด

1.หลีกเลี่ยง - การใช้หลอดเลือดดำบริเวณข้อมือ เท้า/ขา

- ตำแหน่งปลายเข็มที่อยู่ชิดทางแยกหรือบริเวณที่มีการหัก พับ งอ

- เส้นเลือดที่มีการไหลเวียนไม่ดี

2.การยึดตรึงตำแหน่งเข็มอย่างเหมาะสมหรือการใช้ที่ดามแขนช่วยป้องกันการขยับของปลายเข็มหรือสายสวนที่จะระคายเคืองหลอดเลือด

3.การคาเข็มหรือสายสวนเมื่อไม่ใช้แล้วให้เอาออกจากร่างกายให้เร็วที่สุด

4.การแทงเข็มนอกหอผู้ป่วยหรือห้องผ่าตัดที่ทำด้วยความเร่งรีบ ขาดความพิถีพิถันเมื่อมาถึงหอผู้ป่วยควรเปลี่ยนตำแหน่งเข็มใหม่